

АКТУЕЛНИТЕ НАДВОРЕШНО-ТРГОВСКИ ПОТЕНЦИЈАЛИ НА МАКЕДОНИЈА И ГОДИНАВА ВО СЕНКА НА ГОЛЕМИОТ ДЕФИЦИТ

Македонскиот извоз на стоки во периодот јануари-јуни година изнесува една милијарда и 35 милиони американски долари, при што се очекува дека годинашниот извоз ќе ја надмине минагодишната вредност. Меѓутоа, наспроти ова, во истиот период вредноста на вкупниот увоз, исто така, е со тренд на континуиран пораст, и тоа за повисока стапка во споредба со порастот на извозот. Несомнено, ваквите движења укажуваат на постојано зголемување на увозната зависност на националната економија.

При тоа, актуелната состојба на речиси еднаков раст, како на извозот така и на увозот, имаше последица за натамошно редуцирање на асортиманите на извозната понуда во наменската структура, при што и натаму доминира учеството, како на

■ Пишува:
Арсен КОЛЕВСКИ

ДЕФИЦИТОТ НЁ ОДДАЛЕЧУВА ОД ЕУ

Според стопанствениците, високиот трговски дефицит е клучен негативен показател за успешното приклучување на македонската економија во заедничкиот пазар на Европската унија. Покрај ова, тие велат дека на ваквата негативна состојба влијае и фактот што на земјава ѝ недостасува производство по обем и по квалитет, што би било идентично со производството од земјите на ЕУ, а свое влијание има и отсуството на промоција,

ИЗВОЗОТ СТРАТЕШК

базните и со низок степен на обработка материјали за репродукција, така и на ниско-доходовните финални асортимани.

Вредноста на стоковната размена на нашава земја со странство за првата половина од годинава изнесувала две милијарди и 722 милиона долара, или за 5,2 отсто повеќе во однос на претходната година. Извозот во ваквиот обем учествувал со 38 отсто, а увозот со 62 отсто, што значи дека салдото е негативно и достигнало 651 милион долари. Во оваа насока, за одбележување е и фактот дека покриеноста на увозот со извоз е едвај 61,4 отсто, а салдото на размена ни е негативно и изнесува 651 милион долари.

Најголемиот дел од македонските извозни производи содржи висока компонента на евтин домашен труд и релативно ниски цени, што во превод значи дека конкурентската способност на македонската економија за "трка" на заедничкиот европски пазар е неодржлива на подолг рок.

Според стопанствениците, високиот трговски дефицит е клучен негативен показател за успешното приклучување на македонската економија во заедничкиот пазар на Европската унија. Покрај ова, тие велат дека на ваквата негативна состојба влијае и фактот што на земјава ѝ недостасува производство по обем и по квалитет, што би било идентично со производството од земјите на ЕУ, а свое влијание има и отсуството на конкурентност, промоција и особено поддршка за извозните фирми.

конкурентност и особено поддршка за извозните фирми. Извозот на стоки во странство (не само во земјите на ЕУ) е посложена фаза од пласманот на стоките на домашниот пазар и неопходно е тој факт да го знаат сите менаџери или барем нивните соработници за целата операција (документација, партнер, понуда, шпедиција и сл.) да биде што поуспешно завршена, велат тие.

Во моментот, според Стопанската комора на Македонија, најголемиот дел од македонските извозни производи содржат висока компонента на евтин домашен труд и релативно ниски цени. Во превод тоа значи дека конкурентната способност на македонската економија за "трка" на заедничкиот ев-

СТРУКТУРА НА ИЗВОЗОТ И УВОЗОТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА СПОРЕД ЕКОНОМСКАТА НАМЕНА STRUCTURE OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA EXPORT AND IMPORT BY INTENDED USE OF PRODUCTS I - VI 2006					
По текстов курс	Извоз / Export 000 US \$	Структура / Structure	Увоз / Import 000 US \$	Структура / Structure	Укупен курс
Вкупно	1035855	100.0	1686866	100.0	Total
I Производи за репродукција	575344	55.6	1077558	63.9	Production materials
II Средства за работа	17998	1.7	203768	12.1	Capital goods
III Стока за широка потрошувачка	441926	42.7	403543	23.9	Consumer goods
IV Нараспределено	386	0.0	1796	0.1	Undivided

малува вкупната размена со разни мерки и ограничувања. Во моментот, трговскиот дефицит е преголем за капацитетите на земјава и доколку тој тренд на негов пораст и натаму продолжи, тогаш неминовно ќе предизвика тешкотии при што на подолг рок ќе почне да создава проблеми и при сервисирањето на државните долгови кон странство.

СЛАБА ИЗВОЗНА ПОНУДА

ропски пазар е неодржлива на подолг рок, при што структурата на извозот ќе мора да се менува доколку сакаме промена на вредноста на извозот. Покрај ова, потребно е под итно да се за-

кооперација во производството, со што на извозот би му се дал системски третман.

Исто така, според дел од економистите, во Македонија најсиромашен ресурс се способните и стручните кад-

вклучени во системското заокружување на трговијата со странство. Притоа, доколку се сака да се надмине ваквата состојба, потребна е поголема експанзија на извозот, без притоа да се на-

Ваквата состојба на сè поголема извозна стагнација, во услови на перманентен пораст на увозот, имаше последица за натамошното редуцирање на асортиманите на извозната понуда. За волја

СÈ УШТЕ БЕЗ И ТРЕТМАН

брави на класичната трговија со еднократни трговски договори со склучување на аранжмани и заеднички вложувања со други земји за настап на трети пазари и

ри кои би требало да ја повлечат работата при извозот на нашите производи во странство, кои додаваат дека тоа не значи дека нема кадри, туку дека тие не се

БРОЈКИ

Според регионалната насоченост, најголемо учество во нашиот извоз на стоки имаат земјите-членки на Европската унија (55,6 отсто) и државите од Западен Балкан (32,3 отсто). И кај увозот, првото место го заземаат земјите од ЕУ (45 отсто), а потоа следуваат земјите во развој (36,5 отсто).

Шестмесечните податоци за годината за распоредот по земји покажуваат дека наш најголем трговски партнер била Германија со вкупна размена од 345 милиони американски долари, пред Србија и Црна Гора (344), Грција (308), Русија (242), Италија (210), Бугарија (172), Хрватска (94), итн.

Од земјите кои се на списокот на наши најголеми трговски партнери, позитивен биланс сме имале само со седум од нив - Белгија, Босна и Херцеговина, Србија, Црна Гора, Хрватска, Италија, Грција и Германија.

Со сите други држави салдото ни е негативно, а најголем минус имаме со Украина, Кина, Полска, Русија, Австрија, Франција и Словенија.

на вистината, гледано низ призмата на извозните сектори, за одбележување е фактот што е запрен падот во носечките сектори, како што се тутунот и преработките од тутун, овошјето и зеленчукот (особено конзервираниот), обувките, мебелот и електричните машини и апарати. Во овие области е забележан и благ пораст на извозот, но ако се земе предвид ниската споредбена база од минатите години, тогаш це-

лата димензија на овој горлив проблем добива сосема друга тежина.

Како контрапродуктивен за извозот, но неизбежен од аспект на интересите за целата економија, за стопанствениците е и опстојувањето на политиката на стабилен (фиксен) девизен курс. Ставот на стопанството е дека објективните услови (голема побарувачка на капитал, наспроти ограничените и високо ризични кредитни пласмани), во изминатиот период диктираа висока цена на ка-

питалот но, исто така, факт е дека не беа направени напори за изнаоѓање мерки за премостување на настанатите финансиски дубиози и продуктивно консолидирање на стопанството, пред сè, на извозното, кое е оценето дека има профитабилни перформанси.

Затоа, еден од најголемите приоритети за домашната економија треба да биде унапредувањето и зголемувањето на стопанската соработка и стоковната размена со соседните земји. Темелите на тој приоритет лежат во комплементарноста на структурите на стопанствата на соседните земји, како и во близината и во ниските транспортни и други трошоци кои размената ја прават профитабилна и економски оправдана. Според стопанствениците, голем број домашни производи, како земјоделските и ранограднарските, на пример, не трпат транспорт на поголеми растојанија, што на стопанската соработка со соседните земји ѝ дава посебна тежина.

КООПЕРАЦИЈА НАМЕСТО АД ХОК ТРГОВИЈА

За жал, најголемиот број домашни трговски фирми работат на принципот на ад хок случајна трговија, во отсуство на заеднички вложувања и долгорочни индустриски аранжмани со претпријатијата во соседството. Но, само преку воспоставување на повисоки облици за соработка, како индустриската кооперација и заедничкиот настап на трети пазари, стопанските аранжмани добиваат на тежина. Притоа, во такви услови се добива квалитетен производ, кој може да е конкурентен на светскиот пазар и само ваквите аранжмани можат да го подигнат вкупниот обем на размена на земјата и се основа за добра економска соработка.

ИСПРАТИ СМС НА
075 14 14 42
20 ДЕН. + 18% ДДВ

СОНОВНИК

За толкување на твојот код испрати СМС
парола со следниот содржина: SON лани
Толкувај што го побиваш веднаш.

Со празно место како во примерот

ИСПРАТИ СМС **КУПИ ГО ВИСТИНСКИОТ ПОДАРОК**

1. На 075 14 14 42 испрати СМС со содржина: **POD 075XXXXXX** каде што XXXXXX е бројот на твојата сакана личност.
2. Тоа ќе добие анонимна парола со која ќе можеш да купиш подарок.
3. Почекај го најинимит одговор, а потоа „изненади“ ја со вистинскиот подарок!

СМС ПОДАРОК услугата чини 20 ДЕН. + 18% ДДВ
*со празно место, како во примерот